

Näbbdjuret
`Bävern med Näbb`

Skriven av Rikard Björk

Klass: Biologi 1

Skola: Komvux Norrköping

Termin: VT 2020

Handledare: Anders Inghage

Sammanfattning

Denna rapport kommer att innehålla en beskrivning av däggdjuret näbbdjuret som tillhör en liten familj djur som kallas kloakdjur. Arterna inom denna lilla familj är däggdjur som lägger ägg.

Näbbdjuret närmaste släkting är Myrpiggsvinet vilket näbbdjuret delar en gemensam förfader med. Arten lever i floder som finns i östra Australien och är anpassad till ett liv primärt i vatten. Näbbdjuret är ett rovdjur som äter små byten som larver och räkor.

Innehåll

Inledning.....	4
Frågeställning	4
Metod	5
Resultat.....	5
Diskussion.....	8
Referenser	9

Inledning

Näbbdjuret är ett däggdjur från östra Australien som tillhör familjen kloakdjur. Djuret är ett av de märkligaste däggdjur som finns på denna planet. Många forskare trodde att tidiga rapporter om djuret under 1800-talet var lögnar eller fabrikationer när dem fick rapporter om ett bäverliknande djur med en näbb.

Ett speciellt karaktärsdrag för näbbdjuret är att det är ett av få däggdjur som lägger ägg och inte föder levande ungar.

Frågeställning

Hur gör näbbdjuret för att lokalisera sina byten?

Hur gör näbbdjuret för att förflytta sig i vatten?

Hur fortplantar sig näbbdjuret?

Är näbbdjuret ett flockdjur eller ett ensamdjur?

Hur passar näbbdjuret in i sitt ekosystem?

Hur blir näbbdjuret påverkat av människans framfart?

Metod

Jag har använt mig av internet för att få fram fakta om näbbdjuret. Jag har använt mig primärt av wikipedia och National Geographic för faktasökningen då den fakta jag hittade på dessa sidor kommer direkt från forskare som har studerat näbbdjuret i sin naturliga miljö.

Jag har även tittat på en dokumentär från discovery för att få se näbbdjuret i rörelse.

Resultat

Översikt av näbbdjurets anatomi

Näbbdjuret har en kropp som kan bli mellan 40–50 cm lång och kan väga mellan 0,8 kg och 2,5 kg. Hanarna väger mer än honorna. Djuret ser ut som en liten utter med en näbb. Näbbdjuret är anpassad till ett liv i vatten och har vattentät päls och simhud mellan sina fötter. Hanarna har gifttaggar på sina bakben som dem kan använda för att försvara sig mot rovdjur.

Det ett av dem få däggdjuren som lägger ägg. Näbbdjuret är rovdjur som livnär sig på små fiskar och insekter som den jagar på botten av vattendrag. När näbbdjuret dyker i vatten så har den speciell hud runt sina öron och ögon som sluter sig och blir vattentät.

4:1 En bild på en hona. Notera avsaknaden av en gifttagg på bakbenet.

Hur gör näbbdjuret för att lokalisera sina byten?

När näbbdjuret jagar under vattenytan så använder sig djuret av sin näbb för att lokalisera sina byten. Näbben har speciella receptorer som kan uppfatta elektriska fält som avges av levande varelser. När näbbdjuret har lokaliserat sitt byte så dyker näbbdjuret ner och fångar bytet tillsammans med jord från botten. Denna jord använder djuret sen för att krossa bytet i sin näbb för att sedan svälja dem.

5:1 Ett näbbdjur som blir matad i ett akvarium.

Hur gör näbbdjuret för att förflytta sig i vatten?

Näbbdjuret är anpassad till ett liv i vatten. Djuret har simhud mellan sina tår simmar genom kraftiga simtag i korta intervaller. Näbbdjuret styr sig själv under vattnet med hjälp av sin svans och kan hålla andan i upp till 10 minuter.

Hur fortplantar sig näbbdjuret?

Däggdjuret är ett av få däggdjur som lägger ägg. Hanarna brukar slå om vem som får para sig med honorna. Man vet inte om deras gifttaggar används under dessa bråk.

Honorna lägger sina ägg i jordhålor som honorna bygger ut under parningssäsongen

Honorna diar sedan ungarna genom att utsöndra mjölk direkt genom mjölkkörtlar på sin hud som ungarna sedan slickar i sig. Detta gör honorna under 5 månader tills deras ungar kan klara sig på egen hand. Det är endast honorna som tar hand om sin avkomma.

Är näbbdjuret ett flockdjur eller ett ensamdjur?

Näbbdjuret är ett djur som lever ensamt. Djuret träffar endast individer av sin samma art under parningssäsongen då hanarna söker efter köns mogna honor. Forskare har observerat bråk om territorium mellan hanarna men detta förekommer oftast under parningssäsongen. Forskare vet inte om hanarnas gifttaggar används under dessa bråk.

Hur passar näbbdjuret in i sitt ekosystem?

Näbbdjuret är ett rovdjur som har flera naturliga fiender i sin miljö. Djuret jagas och äts av ormar örnar och krokodiler. Detta gör så att näbbdjuret oftast är aktiv och jagar under nätterna då djuret kan använda sig av mörkret som skydd.

Näbbdjuret jagar och äter små djur som larver räkor och små fiskar. Näbbdjuret är en väldigt effektiv jägare då minsta rörelse i vattnet upptäcks genom näbbdjuret elektriska sinnes receptorer som finns i näbben.

Hur blir näbbdjuret påverkat av människans framfart?

Näbbdjuret har haft en tuff tid efter människans expansion i Australien. Under 1800-talet fram till tidigt 1900-tal så blev näbbdjuret jagat för sin päls. Detta minskade populationen kraftigt och 1905 införde den australiensiska regeringen ett förbud mot jakt av näbbdjuret.

Detta har gett näbbdjuret en chans att återhämta sig och arten är inte hotad i dagsläget. Men många forskare fruktar inför artens framtid då näbbdjurets levnads rum kommer att minska inom de kommande åren. Då fler floder börjar användas som vattenförsörjning till Australiens jordbruk.

Diskussion

Näbbdjuret är ett unikt däggdjur både sett till sitt utseende och till sin fortplantning.

Arten ser ut som en bäver till kropp och päls men har sedan en näbb som har elektriska receptorer som den använder för att lokalisera byten. Det är just näbben som ger arten sitt övertag i vattendragen då näbbdjuret kan känna av minsta rörelse i vattnet.

Näbbdjurets snabba reaktionsförmåga ger även arten bra verktyg till jakt av sina små byten och även skydd mot rovdjur då näbbdjuret snabbt kan dyka undervattnet om den skulle upptäcka en rovfågel.

När det kommer till äggläggning så verkar detta vara unik evolutionär del hos just kloakdjuren. Det finns ingen annan djurfamilj inom släktet däggdjur som fortfarande lägger ägg. Just fördelarna med detta är små då honorna måste ruva sina ägg i upp till 10 dygn innan dem kläcks. Det tar sedan 4–5 månader innan näbbdjurets ungar kan lämna sitt bo och klara sig på egen hand.

Om man jämför näbbdjurets solitära liv till ett annat vatten anpassat däggdjur som tex bävern så ser man även hur näbbdjuret ligger i underläge då endast honorna tar hand om sin avkomma. Detta till skillnad mot bävern där det kan finnas familjer på upp till 10 individer som alla samarbetar för att skaffa mat, bygga bon och hjälper till med ungarna.

Men näbbdjuret är ett väldigt lyckat däggdjur då arten fanns i nästan alla floder i Östra Australien innan människans framfart.

Framtiden ser dock mörk ut för näbbdjuret precis som för resten av Jordens djur då utbyggnaden av Australiens jordbruk gör så att näbbdjurets levnadsrum kommer att minska under det kommande decenniet.

Referenser

Wikipedia 2020 Platypus

<https://en.wikipedia.org/wiki/Platypus> Hämtad 4 april 2020)

National Geographic Platypus

<https://www.nationalgeographic.com/animals/mammals/p/platypus/> (Hämtad 2020-04-04)

Secrets of the platypus by discovery (2016-06

https://www.youtube.com/watch?v=C8md8Vhinnk&t=167s&ab_channel=DiscoveryEnglishSubtitles

Hämtad 2020-04-04